XIII. évfolyam. Székelyudvarhelytt, 1910. márczius 6. 10. szám.

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet" hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél evre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fil. — Tanitóknak egész évre 6 korona

Felelős szerkesztő: Becsek Aladár.

Hirdetések a legolcsóbban számittatnak. Nyilttér sora 50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6—8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér dija előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

A szegényügyhöz.

Székelyudvarhely, márcz. 5.

Multkoriban esett e helyen szó Udvarhelyvármegye szegényügyéről, mely a lehetetlenséggel határos. Vigaszul kell szolgáljon ez ügyben az, hogy ha általában a magyar szegényügy nagy területén végigtekintünk, ugy első és legerősebb benyomásunk az lesz, hogy hazánkban szegényügyről csak annyiban beszélhetünk, hogy a szegénység csak ugy és talán még nagyobb mértékben terjed, mint a külföldön, de egységes rendezésről egyáltalában nem lehet szó és a szegényügy egyes részeiben is csak a gyermekvédelem halad a maga jól megalapozott utján.

De ennél a mostoha helyzetnél is szembetünőbb az a másik, nem kevésbé különös jelenség, hogy egy országban, a mely immár egy ezredév óta hoz törvényeket, egynémely elavult, porlepte királyi dekretumon kivül a szegényügynek létező egész irott jogforrása a községi törvénynek rövid két szakasza és egy 1898-ban hozott, de már magában az indokolásban is ideiglenesnek jelzett törvénynek egy néhány szakasza.

Tagadhatatlan, hogy egy ország közállapotainak nem az irott törvények kizárólagos ismertetői, de nem férhet kétség ahhoz sem, hogy a mely ország közállapotainak minden egyes fontosabb mozzanatát törvény örökiti meg, abban az országban egy intézmény nem is létezik, ha nyomát a törvénykönyvekben nem találjuk.

Joggal állithatjuk tehát, hogy a magyar törvényhozás a magyar szegényügygyel eddig nem foglalkozott, sőt állithatjuk azt is, hogy a szegényügyet eddig hazánkban egyáltalán nem tartották érdemesnek arra, hogy vele az ország egész területére kihatóan foglalkozzanak.

Létezik ugyan egy belügyminiszteri rendelet, a melylyel a kormány a szegényügy rendezését elháritja magától, de tudomásunk szerint senki sem ellenőrzi azokat a hatóságokat, a melyekre a belügyi kormány az ő tulajdonképpeni feladatának teljesitését átháritotta.

Hogy a magyar szegényügy rendezésére a mérvadó körök talán a legeslegujabb idöig menynyire nem gondoltak, az a legfényesebben kiviláglik abból, hogy hazánkban eddig a szegényügy rendezéséhez semmiféle előmunkálatokat sem végeztek, de még az előmunkálatok végzésére utasitásokat sem adtak.

Minden más tudományágnak oly fontos segédforrását képező statisztikai évkönyveink ugyancsak nem vesznek a szegényügyről tudomást és ha a szegénység látható tüneteivel lépten-nyomon nem találkoznánk, majdnem föltehetnők, hogy Magyarországon szegények egyáltalában nincsenek.

A szegényügynek teljesen elhanyagolt állapota annál feltünőbb, mert korunk köztudomás szerint a szocziális intézmények jegyében áll. Alig találkozunk oly nyilvános ténykedéssel, a melynek szocziális fontosságát ki ne domboritanák és alig hoznak ujabb törvényt vagy rendeletet, a melynek szocziálpolitikai hátterét az indokolásban külön ne méltatnák.

A sok praeventiv intézkedéstől nem látjuk a létező bajokat, a nép boldogitását czélzó törekvéstől nem látjuk magát a szegénységet. Már pedig addig, a mig magával a szegénységgel nem végeznek, a mig annak leküzdésére nem határozzák el magukat, addig nagy stilü szocziálpolitikát folytatni olyan anchronizmus, a mely komoly következményeiben a nagy áldozatokkal hozott szocziálpolitikai vivmányokra még végzetes befolyással lehet.

Nem vonjuk kétségbe, hogy a szegényügynek rendkivüli fontos részét képező gyermekvédelem Magyarországon oly magas fejlődési fokot ért el, hogy a legtöbb államnak mintaképül szolgálhat és hogyha teljes egészében még nincs is kiépitve, ha továbbá gyakorlati eredményeiről végleges itéletet ma még nem is mondhatunk, mégis az az egy biztosra vehető, hogy a magyar gyermekvédelem nagyarányu konczepcziója, bármily nagy költségekkel is jár annak teljes keresztülvitele, eredményeiben a létező állapotnak óriási javulását fogja jelenteni. Ámde a gyermekvédelem a szegényügy rendezésének bármily fontos, de mégis csak egy részét képezi és a hozzáfüzött reményeket mindaddig nem fogja beváltani, a mig a szegényügy általános rendezéséből kiszakitva az általános rendezés rovására különös protekczióban részesül.

A betegápolás országos állapota a gyermekvédelem mögött már annyira elmaradt, hogy szervezett betegápolásról modern értelemben beszélni egyáltalában nem lehet és az országos betegápolási alap felhasználásával csak a szer-

A folyón.

— Zola Emiltől —

Franciából: *Ferencz Tivadar.*

Közeledik a tél. Szeretem a szelid mélaságot amely megelőzi.

A fákról lehullott hervadt levelek erős illatot árasztanak és néma sejtelem lepi meg a folyót reggeli szélfuváskor. Ekkor ösztönöz valami az evezésre; megoldom csolnakomat és a szük folyón felfelé evezek, ahol két sziget között egy buvóhelyet tudok. Ott egyedül vagyok, oly távol a zajos világtól, mint egy remete barlangjában.

Minden oly távolnak és oly jelentéktelennek tetszik.

Vajjon lehetséges-e, hogy tegnap még buzgalom- és szenvedélytől eltelve harczoltam és a hiu becsvágy rábirt az igazság kivivására? Most ebben az órában oly elveszettnek érzem magamat a világürben, mint egy parány a végtelen természetben és nem tudom többé, hogy mi igaz az emberi hangyaboly hemzsegésében és zürzavarában, politikai- és irodalmi harczban és küzdelmében, amelyeket fontosnak és világraszólóknak tartunk és amelyek még arra sem képesek, hogy a part magas nádszálat, amely minden fuvalomra meghajol, — megmozditsák. Csak egyet tudok, hogy mint a szélvésztől elragadt levél ide-oda sodortatunk az örök időtől alkotó természetben és hogy szerények és okosok leszünk, ha megfigyeljük alkotását — működését.

A viz lassan tovább folyik; az őszi halvány égen át néhány finom hófehér felhő vonul végig és mély csend van körösköril.

De nekem csak egy vágyam, egy óhajtásom van: egyesülni a természettel, ezzel a folyóval, átengedni magam a felhőknek, elveszni ebben a csendben.

Oly jól esik megszabadulni minden meghasonlástól és teljesen átengedni magát a természetnek, amely némán és fenakadás nélkül végzi munkáját.

Holnap ujból megkezdődik a hiu közdelem, de ma gondtalan és jókedvü akarok lenni, mint azok a csikók, amelyek ott a szigetnek magas füvében legelnek.

Egész fiatalságom felujul előttem. Visszagondolok arra az időre, amikor mi, egy vig csapat, kivonultunk, hogy Páristól néhány mértföldnyire „felfedezzük" a Szajnát. Boldog fiatalság, amikor abban az illusióban ringatjuk magunkat, hogy mindent elfoglalhatunk és amikor még semmit sem kell megőrizni!

2

Mintegy husz mértföldnyire Párizstól, egy magányos, a Szajna partján lévő, tanyát fedeztünk fel, amely legalkalmasabbnak látszott felfedezésünk kiindulópontjául. Ez a tanya távol volt a vasuttól, ami magányosságát magyarázza. Legfeljebb három apró házból állott és egy szeliden emelkedő lejtőn terült el a Szajna partján. Amikor magasan állott a viz, a folyó a faluig terjedt és a lakosoknak csolnakot kellett használni, ha érintkezni akartak egymással. De nyáron a zöld pázsitos lejtőn át mehettünk a Szajnához.

A faluban egy kedélyes korcsmárosra bukkantunk, aki egész korcsmáját, jó szivvel rendelkezésünkre bocsátotta. Reája nézve is, akihez néhány falusi ember csak vasárnap jött vendégnek, különös szerencse vol egy csapat párizsit, egész héten át, magánál tartani. Több éven át mindig ide visszatértünk és ugy fogadtak bennünket, mint a helység királyait. De a korcsma kicsi volt és mi mintegy tizenketten voltunk, ugy hogy nem fértünk el benne valamennyien és többnek máshol kellett hajlékot keresnie. Én a patkolókovácsnál akadtam egy szobára

Még most is magam előtt látom: nagy, alacsony szoba, fehérre meszelt fallal és vörös téglapadlózattal. Egy tölgyfából készült nagy szekrény állott benne, amely tömve volt tiszta fehérnemüvel. Az ágy oly magasra volt vetve, hogy majdnem egy létrára volt szükségem, ha abba jutni akartam. A falokat élénk szinü képek diszitették és a kandalon — egy üvegharang alatt — volt egy müvirág csokor. Frissen mosott fehérnemünek szaga töltötte be az egész szobát.

Kora reggel egy idegrázó lárma vert fel hirtelenül álmomból: házigazdám a szerkovács ugyanis munkájához fogott; a fuvó oly zajosan működött, mint valami szélvész, az egyes kalapácsok egyenletesen hullottak le az üllőre és az egész ház tánczolt erre a pokoli zajra.

Miután a szobám éppen a kovácsmühely felett volt ágyam ugy megrázkodott, hogy az első napokban nem voltam képes ott feküdni. De később hozzászoktam és amikor nagyon elfáradtam, akkor a kalapácsok hangja megint álomba ringatott. Legtöbbször azonban kiugrottam ágyamból és siettem a Szajnára.

3

Csak a Szajna kedvéért jöttünk és ott töltöttük napjainkat. Mi, amig ott voltunk — és több éven át visszajöttünk — egyetlen egy gyalogsétát sem tettünk és a folyónak legkisebb beágazását, öblét, szigetét ismertük. A parton levő fák barátjaink voltak, megtudtuk volna mondani a sziklák számát és a viz mentében mértföldnyire járatosak voltunk. Még ma is, ha szememet behunyom, lelkemben felujul a Szajnának ez a része, látom ezüstszinü vizét, a két partján elterülő nyárfákat és füzfákat, a kék és ibolyaszinü virágokkal benőtt lejtőket, a magányos, magas füvel benőtt apró szigeteket.

Korcsmárosunknak volt egy bárkája, amelyben öt vgy hat ember elférhetett. Kissé nehézkés volt, de a mint meggyőződtünk, egy igen kitünő ácsnak müve lehetett és fiatalkori pajkosságunkban sokszor kemény próbának kitettük. Kiméletlenül löktük a sziklás partra, kicsavart fákon át mentünk vele vagy neki egy zátonynak, ugy hogy a vizbe kellett szállanunk, hogy megint szabaddá tehessük. Noha minden része recseget, még se ment széjjel és mi csak nevettünk és még csintalanabbak lettünk: hatalmas evezőcsapással a sziklákhoz lökdöstük ugy hogy nyikorogva felborult, mialatt mi valamennyien a vizbe estünk, ami felett megint csak kaczagtunk és ujongtunk.

vezett betegápolás rendkivül szük kereteit tudták létesiteni.

A szegényeknek azt a legnagyobb osztályát pedig, a mely a gyermekek és a kórházi ápolásra szoruló betegek közé nem tartozó többi szegényeket öleli fel, törvényeink jóformán meg sem emlitik, mert hiszen azok az intézkedések, a melyeknek egy mellékesen közbeszurt törvényszakasz alapján a szegénynek legtöbbje javára már már sok-sok év előtt meg kellett volna születniök, ma még csirájukban sem léteznek és még a fölött sem vagyunk tisztában, hogy ebben az országban tulajdonképen ki is tartja kötelességének, hogy ezeket az intézkedéseket megtegye és a hézagot végre kitöltse

Mindezek a mulasztások a magánjótékonyságra is kárhozatos hatással voltak. A közsegélyezés rendezetlenségével párhuzamosan a magánjótékonyság is olyan irányban fejlődött, hogy jótékonyságnak majdnem nem is nevezhető. Alig akad ország, a melyben a magánjótékonyság a szegényeket annyira lealacsonyitó formában nyilatkoznék meg, mint minálunk. A megállapitott napra összecsődített alamizsnakéregetők kellemetlen és ugy a kéregetőre, mint a szemlélőre kinos csoportjai, az öltöztetések, a tüdőbetegek részére kolduló gyermekek mindmegannyi fattyuhajtásai a magyar szegényügynek.

És mit mondjunk még az ugyancsak magyar különlegességként emlithető szegényügyi „irnok-referensekről". Hazánkban még pedig nem csak a vidéken, hanem a főváros kerületeiben is a legjobb esetben dijnokokra bizzák a szegényügy ellátását. Ezek az alsórangu hivatalnokok „gondozzák" a szegényeket, sőt ők hozzák meg vitás ügyekben rendszerint a jogerős itéletet is mert hiszen hazánkban még nem igen volt eset arra, hogy szegényügy az első fórumtól feljebb került volna.

Ezek az állapotok valóban tarthatatlanok. A hol az állam még azzal sem törődik, hogy polgárai az inségtől és nyomortól megóvassanak, ott javitó hatásokról, ideális javak megmentéséről beszélni valóban tulzás volna.

A szegényügy Magyarországon teljesen parlagon hever, se szabályzó rendelet, sem pedig az égető kérdéssel foglalkozó irodalom nincsen, százezrek sorsa, temérdek ártatlan exisztenciának elpusztulása nyomja az állam lelkiismeretét. És mégis minden csöndes. **Sz.**

BELFÖLD.

A függetlenségi és 48-as párt szózata.

A függetlensegi párt *Justh* Gyula elnök és *Mádi Kovács* János jegyző aláirásával szózattal fordul az országhoz. A szózatot a következőkben ismertetjük:

A szózat azzal kezdődik, hogy a függetlenségi és 48-as párt sorakozásra hivja föl az országot a nemzet megtámadott jogainak védelmére. A párt megtartotta az uralkodoval ezelőtt négy évvel kötött megegyezését, abban a reményben és azzal a föltétellel, hogy az ország gazdasági függetlenségének megvalósitását az elkövetkező törvényes határidőben követelni fogja. A közbejött kiegyezés alkalmával hozzájárult a sulyos kvótafölemeléshez is csak azért, hogy az önálló banknak fölállitását 1911. január 1-re biztositsa. Az uralkodó ennek ellenére, mikor a jog érvényesitésére került volna a sor, megtagadta a bank fölállitásához való hozzájárulását s jóllehet, a képviselőház többsége is Ház-határozattal az önálló bank követeléséhez csatlakozott, a király ezt a követelést egyes politikusok véleményére hallgatva viszszautasitotta. Az uralkodó ellenzése azonban nem gátolhatja meg, hogy a gazdasági viszonyainkat az önálló berendezkedés és a gazdasági függetlenség alapján rendezzük. A nemzet most a képviselőválasztás folytán *az előtt a kérdés előtt áll, hogy ragaszkodik gazdasági függetlenségének megteremtéséhez, vagy pedig meghajlik az uralkodó tilalma előtt s azokhoz csatlakozik, a kik az udvari akarat végrehajtására vállalkoztak s az ország számára semmit nem követelnek.*

A függetlenségi párt nem a fölforgatás, hanem a lépésről-lépésre valo haladás politikáját követi, mikor a *gazdasági függetlenség kivivását tekinti ezidő szerint elsősorban megoldandó politikai feladatnak.* Az igy megállapitott iránytol a párt magát hamis ürügyekkel eltéritoni nem engedi.

Nem fogadhatja el azt az érvelést, hogy ha az uralkodó az önalló bankot nem engedi, nem szabad azt erőltetni. A kvótafölemelést annak idején megszavaztatni, most pedig az uralkodó kijelentése előtt kishitüen fegyverlerakassal meghajolni, meg nem engedhető dolog. Azt sem fogadja, hogy lehet az önálló bankhoz ragaszkodni, de nem kell azt éppen most követelni és nem szabad éppen egy „terminus" miatt az országot fölforgatni. A terminust a törvény állapitja meg. A közös bank szabadalma 1911. január 1-én jár le. A magas kvótát is épp azért fizettük, hogy a közös bank szabadalmának lejárta idejére biztositsuk az önálló bank fölállitását. Magát a jogot nem kellett semmivel sem biztositani, hiszen az törvényben van biztositva és soha senki nem vonta kétségbe. De ha el is mulna 1911. január elseje a nélkül, hogy a nemzet visszanyerte volna szabad rendelkezését az önálló bank fölállitására, akkor se szünik meg jogunk azt követelni. *Söt akkor kell a maga egész erejében megindulni az önálló bankért folytatott nemzeti küzdelemnek, mindaddig, mig a jog érvényesitését valósággal keresztül nem visszük.*

A gazdasági függetlenség kivivásán kivül a függetlenségi párt legközelebbi feladatának tekinti *az általános és egyenlő választójog megvalósitását.*

Négy év alőtt a függetlenségi párt főként azért szövetkezett a többi pártokkal és azért vállalt velük együtt kormányt, hogy az általános választójogot megalkossa. A törvény előkészitését a koalicióban szövetkezett 67-es pártok vezérférfiai vállalták magukra. Sajnos azonban, a függetlenségi és 48-as pártot itt is óriási csalódás érte, mert a koalicció fennállására kiszabott két évi határidő eltelt a nélkül, hogy a reform még csak elő is terjesztetett volna. A párt kész volt vállalkozni ép ugy az általános és egyenlő választójognak, mint az önálló banknak megalkotására. *Olyan módozatokhoz azonban, a melyek csak a nemzet kijátszását czélozzák, soha sem fog hozzájárulni.* Az általános választójog kérdésénél a párt *elitéli a pluralitás behozatalát.* Ez sérti az ország százados jogrendjében lefektetett jogegyenlőséget és a nemzeti érdekek védelme szempontjából semmi előnyt nem biztosit. Ez csak az oligarkiának és a plutokráciának nyujtana előnyöket és könnyebbé tenné a nemzeti érdekek letörésére irányuló hatalmi törekvések érvényesülését. De elitéli a párt azt a *retrográd irányzatot* is, mely néhány ezer vagy néhány tizezer ipari előmunkást akar a választók közé emelni. Az általános és egyenlő választójog, a jogegyenlőségen nyugodva, a nemzeti államnak legszilárdabb támasza, alkotmányos életünknek erőssége leend. Szük, maradi választójog csak arra jó, hogy alkotmányos életünket igaz tartalmából annak segitségével kivetőztethessék. A párt Kossuth Lajos tanitásait követi, mikor ragaszkodik ahhoz, hogy *az általános egyenlő és közvetlen választójog haladéktalanul megvalósittassék.*

Ha az önálló gazdasági berendezkedéshez való jogot törvény biztositja, egyenesen a politikai becsület követelménye, hogy a nemzet e joga mellett a párt kitartson. Az uralkodó már máskor, más követelésekkel és jogokkal szemben is tagadó álláspontra helyezkedett, de a következetes kitartás e tagadással szemben mindig eredményt ért el. Ki hiszi azt, hogy ha most meghátrálunk majd más alkalommal engedékenyebb lesz velünk szemben az uralkodó? Ki hiszi azt, hogy majd a mi erőnk lesz több, mikor az anyagi veszteség és a kivándorlás által anyagi erőink csak mindjobban elsorvadnak? A Khuen-Héderváry-kormány életre akarja kelteni azt

---

Nem tudom, vajjon a kocsmárosnak volt-e sejtelme azokról a kisérletekről, amiket bárkájával tettünk, de emlékszem, hogy néha, hi nem hitte hogy valaki nézi, gondolatbamerült és komolyan nézett maga elé. Lehajolt, megszemlélte, megkopogatta és valódi atyai szeretettel megvizsgálta bárkáját. De soha senki tőle panaszt nem hallott, mert rendkivül jó szivü ember volt.

4

Lassanként lecsillapodott pajkosságunk, mert a folyónak mély varázsa egészen hatalmába keritett.

A két part kiszélesedik, a keskeny viztükörből széles medencze lesz és a folyóból három sziget kiemelkedik. Balról az első nagyon hosszu, mintegy fél mértföldnyire lefelé terjed. A másik egy szük földrész, legfeljebb háromszáz méternyi hosszusággal, mig végre a harmadik egy kis rét, amelyből néhány fa kiemelkedik. És mögötte más gyepes helyek vannak, más apró kis szigetecskék, keskeny vizterülettel. A folyótól balra termékeny róna terül el, jobbra pedig hullámszerü dombocskák, amelyeknek magaslatát egy szép erdő disziti.

A gát mentében felfelé csolnakáztunk, de amikor a széles medenczének végére jutottunk, a csolnakot a folyó közepébe irányitottuk és átengedtük magunkat a hullámoknak. Az evezőket bevontuk, üléseinken kényelmesen kinyujtózkodtunk és csevegtünk. De valahányszor a szigetek feltüntek, beszélgetésünk lassan elnémult és néma szemlélésbe merültünk. A bárka lassan tovasiklott, majdnem nesztelenül haladt felfelé és semmi sem zavart minket ajtatos merengésünkben.

Előttünk tiszta vizben, majdnem egy egyenes vonalban, terült el a három sziget, mint zöld óriási hajók, amelynek árboczai csodálatraméltóan voltak lombosodva. A leáldozó nap biborszinü egén magasan kiemelkedtek régi hatalmas fatörzseikkel. Mily igézően tünt ki ez a mély, eleven zöld szin a lángoló háttérből! És lent az ezüstszinü vizfelület simán és fodortalanul terült el, visszatükröztetve a szigeteket, a bokrok és füvek pedig a folyó fenekéig látszottak nyulni.

Leirhatatlan tisztaság és fenség terült el a világos kék ég és a sötétkék folyó között. Különösen este, amikor a legkisebb fuvalom sem mozgatta a lombozatot, amidőn a folyó felülete aczélszinben tündökölt, amikor mindenhol a legmélyebb béke és összhang uralkodott, akkor oly fenséges szép volt ez a látvány, hogy nem mertük volna a csendet és fenségest egyetlen szóval megzavarni: némán csodálkozva, élveztük ezt a fenséges látványt.

A hullámok mindinkább lefelé vitték csolnakunkat és két szigot közzé kerültünk. Itt a varázs bensőbb, vonzóbb lett. A két part között a fák lehajoltak és mi mintha egy kertnek fasora alatt csolnakáztunk volna. Fejünk felett a kék égnek csak egy keskeny foszlányát láttuk és előttünk messze künn, lefelé rohant a Szajna, mint egy kigyó, amelynek pikkvértje csillogott mint az ezüst, még távolabban feltüntek az erdőkoszoruzta magaslatok vagy egy falucskának egyszerü, disztelen tornya.

Az egyes szigeteken végig terjedt a rétek zöld bársonyszőnyege, amelyen a leáldozó nap utolsó sugarai még jadeszottak. Fent a magas ágakon vadgerlicék turbékoltak, egy jégmadár felsikitott, felrepült és ide-oda röpdösve, villámgyorsasággal iramlott el a viztükör felett.

Mindenhol siri csend. Üditő hüvösség szállt fel a vizből es a szigeten növő évszázados faknak lombozatából.

5.

Milyen szép a folyó kora reggel! Finom fehér pára szall fel a vizből, összesürüsödik és mint egy zsenge szövedék függ a fákon. A nyárfák olyanok mint az arák: fehér fátyollal vannak körülvéve. Később, ha a nap emelkedik és arany sugarai szétáradnak, a fák lezárják köntösüket, a levelek lassan reszketnek, veröfényben álnak előttünk és magasan a levegőbe nyujtják koronájukat.

A párolgó vizen tovább csolnakáztunk, hogy gyönyörködhessünk a nap felmentében. Tejfehér köd nehezedett az egész tájra. Hirtelenül egy arany sugár keresztülhatott és biborszint öltött a köd. És akkor pár perczen át a legszebb szinpompában gyönyörködtünk; a legzsengédebb szinek reszkettek a levegőben: a legvilágosabb rózsaszin, egy elmosodó kék, egy halvány ibolyaszin, — ezek egymással egybeolvadtak. De egyszerre, mintha egy szélfuvalom elriasztotta volna, a köd eltünt. A folyó mély kék szinben tündöklött és a győztes nap elárasztotta ezer meg ezer csillámmal és szikrával.

Éjjel is, különösen holdvilágban, gyönyörü látványt nyujtott a folyó.

Lassan, az éj nagy némaságában, lefelé siklott a bárka. A világos kék égen feltünt a hold, bájos ezüst fényével elboritotta a folyót és a néma tájat. Mást nem lehetett látni mint a kék partot, mert a rét, a mező, a halom, sürü árnyékban voltak, amelyből a holdtól megvilágitott folyó, fehér szinben kibontakozott.

De az árnyékos tájról, néha néha távoli hangok hatoltak hozzánk: egy bagolynak huhogása, a békák kurutyulása vagy tücsöknek czirpelése és csendes borzadás vonult végig az alvó természeten.

Néztük a barázdákat, amelyeket bárkánk a sima viztükrön vágott, gyönyörködtünk a viz felületén reszkető holdsugarakon és az evezéstől megmelegedett kezünket, a hüvős hullámokba mártottuk . . .

Amikor megint Párizsba visszatértem, még sokáig éreztem magamban a bárka szelid ringatását. Éjjel azt álmodtam, hogy evezek, egy fekete bárka messze visz el engem magával és a mélységbe sodor.

A városba való visszatérés mélyen lehangolt. Az utczák kövezete majdnem kétségbe ejtett és ha valamely hidon átmentem, oly pillantást vetettem a Szajnára, mint egy féltékeny szerelmes.

Akkor megint a mindennapi élet előállott követelésével, megint munkába kellett állanom: ujból megkezdődött a létérti küzdelem és majdnem egészen hatalmába keritett.

6.

Sokszor és sóvárogva kivánom, hogy akkor, a mikor a magam ura vagyok, egy a világtól elrejtett és elfelejtett zugban egybeolvadhassak a nagy természettel. Az embernek oly kevés helyre van szüksége az örök békére. Ennek a világnak hiu viszálykodása nem érint többé. Szeretnék két öreg szomoru füzfa között elterülő virágos réten, kitárt karokkal, hanyat feküdni és megkérni a mindenható természetet, hogy vegyen magához és szoritson keblére . . .

az uralmat, mely évtizedeken keresztül az udvari akarat merev végrehajtásában találta hivatását. Nemzeti munkát és békét emleget, s nem akarja belátni, hogy az udvari önkény a nemzetet a szabad rendelkezés minden föltételétől meg akarja fosztani. Lépjen föl az abszolut uralom nyilt eszközökkel, de alkotmányos álarczot czéljainak elérésére ne használhasson. Azok, a kik odaadják magukat eszközül az önkényuralom palástolására, a nemzet félrevezetői és alkotmányos életének megrontói.

Az országot az is sujtja, hogy az a *nemzetközi szövetség*, melyben érdekeink védelmét véltük föltalálni, *csak arra alkalmas, hogy az ország anyagi erőit a végletekig kimeritse.* A nemzetközi viszonyok feszültsége miatt áldozatokat kell hoznunk erőinket tulhaladó mértékben, de Magyarország ugyanakkor nem élhet azzal a jogával, hogy önálló hitelélet megteremtésével és vámvédekezéssel tőkegazdagságot és ipari fejlettséget teremthessen az országban. Nem volna csoda, ha Magyarország népének rokonérzése ezeket látva, *elfordulna attól a nemzetközi szövetségtől is, a mely bennünket a fegyverkezés terén tulsott anyagi áldozatokba sodor*, a mikor nem állanak egyuttal rendelkezésünkre azok az eszközök is, a melyekkel más szabad nemzetek akadálytalanul rendelkezhetnek.

A függetlenségi párt ezeket látva, teljes elszántsággal megy bele a parlamentáris küzdelembe, de az *udvari párt szervezkedésével szemben szervezkedésre hivja fel az ország közönségét is.* A gazdasági önállóság és a választói jog megalkotásán kivül a párt czélja: *felekezeti téren és a nemzetiségi kérdésben a békének, a jogrend uralmának biztositása. A városok és községek érdekeinek előbbrevitele és hiányzó intézményeinek kiépitése.* A tisztviselők jogállásának pragmatikus biztositása és anyagi érdekeik fokozottabb védelme. *A katolikus autonómia megvalósitása* és az 1848: XX. t.-cz.-nek az összes törvényesen bevett vallásfelekezetekre vonatkozó törvényileg biztositott további végrehajtása és a *lelkészi fizetések rendezése.*

A mezőgazdasági, ipar és kereskedelem érdekeinek védelme, a kisipar sulyos bajainak orvoslása. *Az adók igazságosabb és arányosabb* megosztása. *A mezőgazdasági és ipari munkásság érdekeinek fokozottabb ápolása és előbbrevitele.*

Mindezekért — mondja végül a szózat — a párt küzdelembe bocsátkozik, a nemzetet jogaiért való harczában el nem hagyja és *testvérkezet nyujt mindenkinek, a ki ebben a küzdelemben vele együtt akar lenni.* Ehhez a programhoz és erre az utra kéri a párt a nemzet minden igaz fiának hü és buzgó segedelmét.

KRÓNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, márcz 5

Nemzeti munka.

Kezdődik a munka, de nem a nemzeti munka, csak a munkapárt és az általa támogatott kormány munkája. Egy sereg főispán kirendelése, egy másik sereg képviselőjelölt felhajtása. Nagy vásár lesz, az bizonyos. Tisza István állt be főhajtsárnak, s Khuen-Héderváry uram financzirozza az üzletet egy pár millióval. Nagy szállitmány kell Bécsbe; sok pénz, sok fortély, szóval sok „munka“ kell hozzá. A fortélyból kaptunk is már izelitőt. Igaz, hogy operettbe illő nevetség és könnyüvérüség nyilatkozik meg ebben a fortélyban, de — ugy gondolják — ez is jó a bécsi szállitmány összetereléséhez.

Tudnivaló, hogy Bécsben az általános választói jogot erőltetik, minden nemzeti követelmény visszautasitásával. Khuen-Héderváry is ezzel a programmal jött, ebből növesztette ki a munkapártot, ezzel szedte föl maga köré a „királyhü“ megalkuvók minden felekezetét, szabadelvüeket és konzervativokat, szocziálistákat és antiszocziálistákat, klérikálisokat és szabadkőmiveseket, agráriusokat és merkantilistákat, egyszóval tüzet és vizet. Persze csak a hamvadó, végét lobbanó tüzet s a langyos, zápult vizet. Mindazonáltal ellentétek ezek is és csodálatos fortély, s porhintés kell hozzá, hogy ily ellentétek között a belső meggyőződéseken alapuló egyetértést hirdessék.

Mégis hirdetik. Érdekes megnyilvánulása ennek, hogy Lukács László, az uj kormány pénzügyminisztere homlokegyenest ellenkező felfogásokat vallott egy beszélgetése folyamán a választójog kérdésében, mint a milyeneket vall Tisza István, az uj kormány fő-fő támasza és Vak Bottyánja. Egyetlen programmpontjuk terén is ilyen ellentét: ez bomlasztó kovásznak elég. Mégis maga Lukács László hirdeti tovább, hogy a kérdés nem aktuális, elérkeznek később arra, hogy szétváljanak. Addig az ideig ragaszkodnak egymáshoz, mint a birkozók. Ez is munka, sőt a munkapárt szerint „nemzeti munka“. Hogy amikor leteperik egymást, mi következzék tovább? azzal nem törődnek. Hanem, hogy ilyen elvetlen összetartás teljesen hijával van a jóhiszeműségnek, az bizonyos.

Ilyen rosszhiszemü tábor pedig a nemzet közéletének vezetésére képtelen. Kortespolitikát üzhet, de a nemzeti élet egyetemes fejlesztése helyett hol ezt, hol azt az apró érdeket igyekszik a többi rovására jól lakatni, s ekként elhallgattatni. Nagy eszmék, századokra szóló nemzeti czélok ápolása helyett örökös társadalmi marakodásoknak, s a nemzeti czélok elfojtásán való keserüségeknek nyit utat. Békét azonban nem teremt, s igy béke nélkül nemzeti munkát se tud végbevinni. könnyü belátni ezt a szomoru prespektivát. Amig egy nemzet egyéniségét nem tisztázták, sőt ez egyéniségért küzdő törekvést akarják letörni, addig nem lehet eszmei, benső összetartója annak a nemzetnek, hanem dulakodó csoportok érdeke szerint kell, hogy igazodjék a kormányzó politika.

A nemzet gazdasági egyéniségének kialakitásáért küzdő függetlenségi eszme nem jelszó-politikát jelent, hanem egyedüli utat a nemzet biztos jövendőjéhez. Mig ez az egyéniség ki nem alakul, addig a választójog ügye, a nemzetiségi kérdés, s egyéb szocziális, faji és felekezeti problémák mind a nemzeti egyéniségre való figyelem nélkül igyekeznek megoldódni. Ellenben ha kialakitjuk a nemzet egyéniségét, ha állami életünk erejét ki tudjuk mutatni annak minden irányu függetlenségében, akkor ez a mellőzhetetlen erkölcsi hatalomként fog érvényesülni minden érdekkel szemben. Ez tiszta és természetes dolog. Hiszen erős, bátor emberrel is bizonyára nem kezdenek ki olyan könnyedén, mint egy gyáva, gyönge emberrel. Egy függetlenségét, egyéniségét kivivni tudó bátor és erős nemzet tehát mindig tekintélyként, vezető szellemként sulyosodik az érdekcsoportok, nemzetiségek, s nemzetközi velleitások igényeire.

Ilyen tekintély, ilyen vezető szellem nélkül nincs nemzeti munka...

Hivatalos ugatás.

Megjegyezni való kuriózum, hogy Francziaországban az adóköteles kutyák kiszimatolására hivatalnokokat szerződtettek. Itt mifelénk is panaszkodnak a kutyaadóra, kortesidőkben meg is igérik gyakorta, hogy eltörlik a kutyaadót. Azonban Francziaországban még a mi panaszos kutyaadónknál is nagyobb adót szednek, s ez ok miatt igen sokan eltitkolják a kutyát az adószedő elől. Ám az ottani pénzügyminiszter mégis kieszelte, hogy miként tudja meg, vajjon van-e kutya a kertben? Embereket szerződtetett, s azt a hivatali kötelességet rótta rájuk, hogy éjjelenként a kutyaugatást utánozzák egyes házak előtt. Ahonnan erre az ugatásra válasz jö, ott aztán az eltitkolt kutya után büntetésből háromszoros adót szednek.

Zseniális finánczkodás ez mindenesetre. Kérdés ugyan, hogy az igy felhajtott kunyák után kap-e annyi jövedelmet az állam, mint amennyit fizet az uszitó, ugató hivatalnoknak. De hát ha nem kap is annyit, legalább rászoktatja az adóalanyokat, hogy ne hazudják el az adótárgyakat. A hazugság nagy furfang; nagyobb furfanggal kell tehát legyőzni. A franczia fináncztudomány kieszelt már egy intézményt, melyben ezt a nagyobb furfangot megvalósitja. Lehet, hogy e példán megindulnak majd a más államok is, kigondolnak furcsábbnál furcsább módokat az adóeltitkolások kiszimatolására.

Mert bizony az adóeltitkolás igen általános divat. Lehet expektorálni felette, hogy a népérzésben, vagy az adózásban van-e a hiba, mely az állampolgárokat az őszinteség hiányára, erre a csuf emberi gyöngeségre szoktatja. A népérzésben talán mégse, mert minden körület tagja érzi, hogy a körületnek valami szolgáltatással tartozik. Ez olyan természetes, a hálával rokon kötelességtudás. Az adózások mértékét nem szabadna tehát tulfeszitení ezen a kötelességtudáson, akkor nem lenne szükség — hivatalból való ugatásra.

Hivatálból való ugatás. Furcsa és uj dolog biz ez. Ha vesszük egy kicsit lealázó. Ha vesszük, hát fejlődés a hivatalnoki életben. *Csak* ugatni: kutyamunka. Szegény hivatalnoknak pedig Danaidák hordóját tölteni, soha végét nem érő aktaáradattal birkozni, folyton a fegyelmieknek, a hivatalfőnöki szeszélyeknek az ostora suhogását hallani, — bizony elég nyomoruság. A fiakkeres ló se végez külömb munkát. Hogy ehhez még az ugatást is kötelességül rójják, hát ez bizony nagyon megterheli az önérzetet.

De éppen az önérzet szempontjából az ugatást előnynek is lehet venni. Az ugatást, mint *jogot*, nem ugy mint *kötelességet.* A hivatalnokok társadalmi osztálya a nemzet intelligenciájának legszélesebb retege. Mégis ebből a rétegből támadhat a legkevesebb meggyőződés, önálló gondolkodás és önérzetes akarat. Pedig a meggyőződés, gondolkodás és akarat éppen az intelligenczia által kapná meg a maga természetes, belső moderálóit. De a hivatalnokok meggyőződése, gondolkodása, akarata felett külső, mesterkélt korlátok állanak; szolgálatához tartozik az is, hogy érzéseit és eszméit visszafojtsa. Ne legyen szava a közéletben, ne legyen véleménye más polgártársaival egyenlően, hanem fogja be a száját s huzza az igát!

Boldog Francziaország! Ott olyan hivatalnokok is vannak, akiknek legalább — ugatni szabad...

HIREK.

Székelyudvarhely, márczius 6.

Az érettségi vizsga eltörlése.

Az érettségi vizsgálatok eltörléséről már régen szó van. Ahány modern szaktekintély csak él, mind az eltörlés sürgős szükségét hirdeti s a külföld számos államában már a mult kellemetlen diákemlékei közé tartozik. Az érettségit is ugyanazon sors érte, mint a multnak számos megkövesedett intézményét, a mely nélkül el nem tudták képzelni a világot s a melyről mégis beigazolódott, hogy hajitó fát sem ér. Egyszerüen azért, mert néhány negyedórás vizsgázás nem alkalmas arra, hogy a tanuló tudását vissatükrözhesse. Megesett szászor és ezerszer, hogy az ostoba, a lusta diák kitünően vizsgázott, az értelmes és tanult pedig megbukott. A tanár, a ki esztendőn, vagy esztendőkön keresztül érintkezik a tanulóval, nagyon jól tudja, s mégis minden érettségi vizsga alkalmával jobb meggyőződése ellen kell osztályoznia, mert megesett, hogy a rossz diák jól s a jó diák rosszul felelt. Igazságtalanság számba kell menjen az is, ha a diák az érettségi vizsgán elbukik. Nyolcz esztendeig megfelelt a tanulásra, — mert hiszen másképp nyolczszor megbukott volna, — s egy vizsgán nem felel meg, ezért aztán elveszit egy évet, esetleg mind a nyolczat.

A közoktatásügyi miniszter az őszön egy feletto óvatos lépést tett az óhajtott czél felé. Eltörli az érettségit, de csak a felsőbb kereskedelmi iskolákban. Ugy látszik, ezeket akarja kisérleti nyulaknak felhasználni. De nem értjük mi itt a kisérletezést, a mikor külföldön már fényesen bevált az ujitás. Azt meg tudjuk még érteni, hogy az érettségi eltörlése fejében a felső kereskedelmi iskolák évfolyamának számát háromról négyre emelte. A tanulók ugyan nem fognak örvendeni ennek, a szülők még kevésbbé, de az iskolákban tényleg oly nehéz és nagy a tananyag, hogy abszolut tulterhelő ugy a tanulóra, mint a tanárra nézve. Négy év alatt a tanuló lassabban és többet tanulhat, mint három év alatt. Ez tehát még rendén lenne. De hogy ezt a modern rendszabályt csak a szakiskolákra alkalmazta s nem ott, a hol általánosabb és égetőbb szükség van rá, a középiskolákra, ezt nem tudjuk megérteni. Itt igazán nincs már értelme a tapogatózva való haladásnak. A helyzet már régen megérett.

A reformnak nálunk sok és befolyásos ellensége van. Az öregek. A dolog ugy áll, hogy csak a reform gyülölő öregek egyidősök az emberiséggel. Mikor a sikra szálltak, a mikor valami uj dologról volt szó. Ha rajtuk mult volna, az emberiség bárlangokban lakna, mert okvetlenül akadtak „öregek és tekintélyek“ tizenötezer esztendő előtt, a kik elkeseredetten hirdették, hogy se előkészitményekben, se fa- és kőházakban nem élhet meg az ember és ha már meg is élhet, vétket követ el, feldulván a régi rendet.

Most is tiltakoznak az öregek, de nem kell törődni velük. Maga a közoktatási kormány már meghajolt az idők sürgető követelése előtt és megtette az első kezdeményező lépést. Ez csak arra sarkalhatja a társadalmat és a szakköröket, hogy folytassák a mozgalmat az érettségi vizsgálat általános és végleges eltörlése iránt.

Majláth Gusztáv Károly gróf erdélyi püspök f. hó 4-én az esti vonattal városunkba érkezett és a plebánián szállt meg. A főpásztor azért jött ide, hogy az ifjuságot meggyóntassa és neki az oltáriszentséget kiszolgáltassa. Majláth püspök ma vasárnap délután már ismét elutazik városunkból.

Főispáni instelláczió. Udvarhelyvármegye ujra főispáni instelláczió előtt áll. Őfelsége, *Ugron* Ákos főispánt négy évi buzgó szolgálatainak elismerése mellett, felmentette. Helyébe, Udvarhelyvármegye irányitására a Khuen-kormány id. *Haller* János grófot állitotta. Haller gróf mintegy tiz évvel korábban volt még e megye főispánja, s mint Bánffy bizalmassa öt éven keresztül kormányozta a vármegyét. Akkor erős kezü, bár igazságszerető embernek ismertük meg, ki rányomta a maga egyéniségének bélyegét a vármegyei életre, s az akkori zilált állapotok közt csakhamar rendet teremtett, s rávezette a vármegyét a már-már végelmerülésnek fenyegető személyi torzsalkodások utvesztőjéből a biztos haladás

ösvényére. Sajnos, most annak a kormánynak lett megbizott embere, melynek a vármegye közönsége csak az imént szavazott, mondhatni egyhangulag, bizalmatlanságot, mivel ténykedését mindjárt törvénysértéssel kezdette meg, mennyiben a házat ex-lexben elnapolta, s általában a nemzeti követelések kérdésében Bécs rideg és elutasitó politikáját akarja igazolni. Ezért látjuk sajnálattal, hogy Haller János gróf e kormány megbizását vállalta, s noha helytelenitünk — amint annak már e hasábokon nem régiben részletesen is kifejezést adtunk, — mindenféle technikai ellenállást: ismerje kötelességének a törvényhatósági bizottság, hogy a nemzeti akarat kifejlődésére törekedjék tekintélye, szava, elvi alapokon nyugvó megnyilatkozásai utján, vagyis négy éven keresztül unisonó gyakorolt felfogásához következetes legyen. — Haller János gróf főispán beiktatása a folyó hó 14-ikére kitüzött közgyülésen fog megtörténni. Az erre vonatkozó meghivókat *Sebesi* János alispán a mai napon küldte szét a bizottság tagjainak. A közgyülés után, mint értesülünk, Haller főispán ebédet ad a Budapest-száló disztermében.

A képviselőválasztók 1911. névjegyzéke Udvarhelyvármegye központi választmánya folyó hó 11-ikén ülést tart. Az ülésen azon intézkedések megtétele fog tárgyalás alá kerülni, melyeket a képviselőválasztók jövő 1911. évi névjegyzékének kiigazitására nézve az 1899 XV. t.-cz. 145. §-a előir.

Képviselői beszámoló. Az udvarhelyi kerület országgyülési képviselője, Dr. *Kállay* Tamás, beszámoló körutját ma ujra megkezdette. Első beszédjét Szt.-Mihályon tartja. A tevékeny képviselőt Dr *Válentsik* Ferencz képviselő kiséri el utjában és fogadására a székelyek nagyban készülnek.

A fehéregyházi honvédsir. A Fehéregyház község határában fekvő területet, ahol az 1849 i ütközetben elesett honvédek sirja van, a földmivelésügyi kormány tudvalevőleg a nemrég elhunyt Haller Lujza grófnétól megvásárolta. A földmivelésügyi miniszterium e napokban Nagy Küküllő vármegye alispánjához leküldött értesitése szerint arra utasitotta a kolozsvári kir. kincstári birtokkezelőséget, hogy gondoskodjék e honvédsiroknak a kir. kincstár nevére leendő áttelekkönyvezéséről minden hozzátartozandóságaival együtt s minden ünnepélyesség mellőzésével, haladéktalanul vegye birtokba. Kijelentette azonban a miniszter, hogy ez az intézkedése nem akarja azt jelenteni, mintha az ünnepélyes átvételt teljesen mellőzni akarná, mert ellenkezőleg ő maga kiván gondoskodni felőle, hogy az átvétel később egy impozáns országos ünnepély keretében történjék meg.

A „Szerencsefia" A református temetőkert és toronyora javara rendezendő táncczczal és tombolajátékkal egybekötött műkedvelői előadás, nem mint jelentettük, 13 ikán, hanem a szálló bérlője által emelt nehézségek folytán, *12 ikén, szombaton* lesz megtartva. Az estély meghivói mai napon mennek szét. Az estély védnökségét vállalták: *Kenessey* Béla református püspök, Gróf *Mikes* János röm. kath. főesperes. *Kisgyörgy* Sándor unitárius esperes, Gróf *Haller* János főispan, *Ugron* Ákos ny. főispán, *Bayler* Kálmán kir. törvényszéki elnök, *Csanádi* Zalán kath. gondnok, *Gyárfás* Endre főgondnok, *Gyarmathy* Dezső főgondnok, *Gotthárd* János polgármester, *Gönczi* Lajos reform. főgimn. igazgató, *Sebesy* Ákos főgondnok, *Sebesy* János alispán, *Ugron* János főgondnok, *Válentsik* Ferencz országgyülési képviselő, mig az estély elnökei: Dr. *Solymossy* Lajos főgondnok és *Vajda* Ferencz esperes. — Az estélyt prolog vezeti be, melyet *Tamás* Anna mond. Ezt követi *Benke* Mariska éneke, melyet Drégely Gábor kitünő szatirikus vigjátéka a *Szerencsefia* követ. A darabot *Szabó* Ernő tanár rendezi; szereplői pedig a következők: Pálffy Aladárné, Schiller Irma, Benedek Irén, Nevelits Miczi, Fischer Ferenczné, Mészáros Zoltán, Sebes József, Dobó Zoltán, Török Zsigmond, Kovács Árpád, Bodó Elek, Gonda Tibor, Szabó Endre, Balázs Sándor, Felszeghy István, Losonczy Géza, Gönczy Gábor, Hargitta Károly, Herczegh Ferencz, Farkas Imre. Előadás végeztével nagyszabásu tombolajáték lesz. A kisorsolandó 27 tárgy értéke nem kevesebb, mint 290 Korona, mely igy oszlik meg: 1 tombola (értéke 50 korona.) — 2 quternó (értéke á 30 korona.) — 4 ternó (értéke a 20 korona) — 20 ambó (értéke á 5 korona). Egy tombolakártya ára 50 fillér. Helyárak: Páholy 8 K. Oldalszék I—II. sor 3 K. III—IV. sor 2 K. V—VI. sor. 1 K. 50 fill. VII—X sor 1 K. Karzati ülőhely I. sor 1 K. II—IV. sor 60 fillér. Karzati állóhely 40. fillér. Földszinti állóhely 1 K. Jegyek előre válthatók Z. Székely Dénes könyvkereskedésében. Kezdete 8 órakor

A szt.-Antal-alap javára. Kállay András az Oltáregylet estélye alkalmával arany czigarettatárczáját elveszitette. A megtaláló részére 200 kor. jutalmat adott át *Mikes* János gróf főesperesnek. A tárcza a napokban megkerült, azonban megtalálója a jutalomért nem jelentkezett, s igy a 200 kort szent-Antal-alap javára forditották.

Egy kis helyi szocializmus. A következő sorokat vettük:

A Vizy Flóris czimére. Ha a Vizy ur módszerét követném, most gorombáskodnom, gunyolódnom kellene. De nem teszem. Mert...

Vizy ur akarata ellenére is hatalmas és szomoru bizonyitékot nyujt amaz állitásom mellett, hogy a magyar szocziálizmus néha megértett, sokszor nem értett, legtöbbször félreértett jelszavakon nyargal. Legalább is a különféle „izmus"-oknak olyan változatos battériáit vonultatja fel ellenem, hogy én nyugodtan meglőtt embernek hibetném magamat, főképen, mert a „tudományom gyermeklábon jár, sőt, hiányzik belőle a tudomány." Igaz, legkönnyebb dolog lenne egy ilyen, sőt ilyenebb „izmus" hadsereget szembeállitani, de nem teszem, mert azt akarom, hogy irásom *értelmes és érthető* legyen. A Vizy uréról ezt nem mondhatom el; őszintén megvallom, hogy nem tudtam mélységes rejtelmeibe behatolni; amiért nem szégyenlem magamat, mert bizony én minden rangu és rendü embertől kérdezősködtem, de senki sem értette meg

Mégis a szóáradatból ki tudtam halászni annyit, hogy én egy tanoncz-otthon felállitásával a *műhelyt akarom elvonni igazi nevelői rendeltetésétől.* Ha Vizy ur irásom első részét olvasta, láthatta, hogy én az utczának inasáról beszéltem és az életnek ezt a szabad részét szeretném bevonni oly körbe, ahol tanitják őket egy kis irásra, egy kis számolásra, egy kis rajzolásra, egy kis tisztességre, egy kis emberbecsülésre, no egy kis istenfélelemre is stb. Mert abban sincs igaza Vizy urnak, hogy a tanoncz-otthont „nem mi csináljuk tanoncztartók, hanem mások a miénket." Ha Vizy ur valaha valahol megfigyelt egy ilyen otthont, észlelhette, hogy okos, értelmes iparosok a társadalom minden osztályával kezet fogva alkotják meg ezt az intézményt, mint a *jövő* kialakitásának hatásos eszközét. Miből önkényt következik, hogy én az Otthont nem tekinthettem a minden szocziális bajt egyszerre megszüntető csodaszernek, *hanem a jövő tényezőjének.* Amire hangsulyozva és ismételten rámutattam. Ám az bosszantó inszinuáczió, hogy én az iparos munkáját nem becsülöm meg. Itt az iró Vizy Flóris ellen az iparos Vizy Flóristhivom fel tanunak, mert az utóbbi az ellenkezőjét tudta.

Végül pedig a fantáziának teljes megbokrosodása szükséges annak kioldásához, hogy én czikkemben Vizy urat a munkások fillérein élősködő népvezérek közé számitottam. Tessék még egyszer elolvasni, de nyugodtan, higgadtan s látni fogja, hogy a szenvedélytől elragadott lélek mekkora bakugrásokat követhet el a józan gondolkodás ellen.

Bevallom azonban egy nagy hibámat: nem lett volna szabad magamat Vizy urral összehasonlitanom. Mert ezzel az ártatlan, minden rosszindulat nélküli hasonlattal Vizy urat vesszőparipára ültettem. És a paripa elkezdett toborzékolni, rohanni, vágtatni s a végén az az eszméje támadt, hogy még embert is tud gázolni. Nem! A vesszőparipák eddig még senkit sem tapodtak agyon!

Van azonban a Vizy ur nyilatkozatának egy nagy haszna: napnál világosabban bebizonyitotta, hogy mennyire szükség van az eszmék tisztázására. És én mihelyt időm engedi, folytatni fogom bármenyire lesajnált Vizy ur, hogy „egyedül maradtam". Nem! Nagyon sokan vagyunk és érzünk együtt. *Kovács János.*

A Vármegyei Népnevelési Egylet választmánya ma vasárnap d. e. 11 órakor a Casinó társalgójában ülést tart. Tárgyak: 1. A közgyülés idejének és tárgysorozatának megállapitása. 2. A beérkezett kérések tárgyalása. 3. Inditványok.

Az oklándi Casinó f. hó 19-ikén tánczczal egybekötött müsoros-estélyt rendez. Az estély müsora a következő: 1. Nyitány, előadja *Kónya* Jancsi zenekara. 2. Felolvas *Demeter* Dénes. 3. Magyar népdalokat játszik zongorán Dr. *Gyarmathy* Dezsőné. 4. Monológot ad elő *Gyarmathy* Ildikó. 5. Énekel *Kónya* Kálmán. 6. Kabaret számot ad elő Dr. *Kovácsy* László.

Szent-Antal estély. Sikerült estélyt rendezett febr. 27-én *Bodó* Erzsike és *Sándor* Juliska. *Füstös* Gyula jól sikerült bekezdő éneke után *Lányi* Rózsika lépett a dobogóra. Rendkivül ugyesen, szépen csengő hangon szavalt, majd *Szabó* Bazsóka igen kedvesen énekelt *Kertész* Béla ügyes hegedü kisérete mellett. *Jancsó* Béla tanár sikerült felolvasást tartott a keresztény szocziálizmusról, szép gondolatokban ismertette annak czélját és szépségét. Nagyon kedves volt a *Gyertyánossy* növérek ének és czimbalom kettőse. Valósággal elragadták a hallgatóságot. Nagy ügyességet fejtett ki szép hegedü játékával a kis *Kertész* Béla, ki édesanyja zongora kisérete mellett játszotta Mendelsohn F. dur hangverseny darabját. Igen sikerült volt *Péter* József szavalata, ki Váradi Antal egy költeményét adta elő. A keresztfához megyek czimü dallal zárta be Füstös Gyula a sikerült estélyt. A következő estély ma, márcz. 6-án este lesz a fögimnázium nagytermében. A müsor a következő: 1. Ének szent-Antalhoz, előadja *Füstös* Gyula. 2. Szaval *Boga* Janka. 3. Kertész Albertné szerzeményét énekli özv. *Mihalovits* Béláné, zongorán kiséri a szerző. 4. Szabad előadást tart *Szemlér* Ferencz tanár. 5. Négy kézre zongorázik *Schaffent* Frigyesné és *Losonczy* Géza. 6. Szaval *Oltósy* Oszkár. 7. Hegedün játszik *Kertész* Béla, zongorán kiséri *Kertész* Albertné. 8. Bezáró ének, énekli Füstös Gyula. Az estély elnöknője özv. *Gonda* Jenőné. Rendezők: *Finkér* Valér és Steffi és *Reichert* Ádel.

Törvényhatósági közgyülés. Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága márczius havi közgyülését 11-ikén tartja meg. A közgyülés tárgysorozatát Dr. *Sebesi* János alispán már megküldette a bizottsági tagoknak. A tárgysorozaton, mint miniszteri leirat, Ugron Ákos főispán állásától való felmentése szerepel, mig a hivatalos előterjesztések között, mint lényegesebb tárgy, a Jegyzői egyletnek épitkezési szabályrendelet 9. § ának módositása iránti kérése szerepel. Ezután egy pár községi ügy van tárgysorozatra véve.

Szentgyakorlatok. A helybelyi róm. kath. főgimnáziumban a szokásos szentgyakorlatok a folyó évben márczius 2—6. napjain folytak le. A szentbeszédeket a IV—VIII oszt. tanulóknak P. *Müller* Lajos, az I—III. oszt. tanulóknak *Fuchs* Gusztáv székelyszentléleki plebános tartotta. A szentgyakorlatok végeztével az ifjuság meggyónt és megáldozott.

Az áll. főreáliskola márczius 15-ikét a nagy nap évfordulóján délelőtt fél 10 órakor ünnepli meg. Az ünnepély müsora a következő: 1. Szózat, énekli az ifj. énekkar. 2. Márcziusi eskü, szavalja: *Oltósy* O. 8. o. t. 3. Népdalokat játszik az ifj. zenekar. 4. Ünnepi beszéd, mondja: *Farkas* Miklós 8. o. t. 5. Nemzeti dal, énekli az ifj. énekkar. 6. Rodostói temető, szavalja: *Solymossy* L. 5. o. t. 7 Czinka Panna, játsza az ifj zenekar. 8. Rodostóban, szavalja: *Schömer* O. 8. o. t. 9. Honfidal, énekli az ifj. énekkar. 10. Szindarab: „II. Rákóczi Ferencz fogságá"-nak IV. felvonása. Személyek: Rákóczi, *Fekete* B. 6. o. t. Kolonits, *Balthesz* K. 5. o. t. Gróf Traun, *Solymossy* L. 5. o. t. Buccellini, *Szántó* D. 6. o. t. Longuevall, *Gyarmathy* E 5 o. t. Lehmann, *Broos* K. 6. o. t. Olivér, *Dunst* L. 6. o. t. Börtönőr, *Sterba* B. 5. o. t. I. őr, *Szvoboda* Gy. 5. o. t. II. őr * * * 11. Tavasz elmult, énekli az ifj. férfikar.

Szabad lyczeumon Dr. *Imreh* Domokos kórházi igazgató-főorvos tartott a mult vasárnap d. u. mintegy 114 hallgató jelenlétében igen tanulságos előadást a *„Tüdővész és az ellene való védekezés"*-ről. Nagy figyelemmel hallgatott előadása rendén ismertette a gümőkór terjedésének módját, az ellene való védekezés eszközeit, azt az elszánt küzdelmet, melyet oly fényes eredménnyel folytatnak a külföldi államok, különösen Anglia a tüdővész ellen. Buzditotta a hallgatóságot a tiszta, friss levegőnek feltétlen szeretetére és keresésére, a jó táplálkozásra, mely azonban nem a lukullusi lakomákból, de az egyfogásos ebédnek is izletes jó elkészitéséből állva, mindig tápláló lehet. Előadás bevégeztével *Rájk* Sándor iparos ifju szavalta Balogh Istvánnak „Az örökség" czimü nagy hatásu költeményét. A nagy tetszéssel fogadott előadást és szavalatot a hallgatóság egyaránt lelkesen megéljenezte. Előadónak köszönetét, szavalónak elismerő dicséretet *Gyerkes* Mihály biz. jegyző mondott. A Hymnussal kezdődött előadás, a Szózat lelkes eléneklésével végződött. Ma délután 2 órakor kezdődőleg az Önképzőkör nagytermében, *Hartmann* János főreáliskolai tanár tart előadást.

Az ipartörvénytervezet lomtárba kerül. Éveken át foglalkoztatta gazdasági érdekképviseleteinket az ipartörvénytervezet, melyet majdnem minden részletében már le is tárgyaltak. Ennek folyamán, néhány részletkérdéstől eltekintve, a főbb elvi jelentőségi rendelkezések tekintetében megegyezésre jutott az érdekeltség és a kormány, ugy, hogy a törvényjavaslat végleges szövegezése volt hátra. Most aztán arról értesülünk, hogy a kormány feleslegesnek tartja az uj ipartörvény megalkotását, s az a nézete, hogy a mostani törvény tapasztalt hézagai rendeleti uton is kiegészithetők és pótolhatók. Csupán akkor térne el ettől a tervtől, ha a kivitelnél elhárithatlan nehézségek merülnének fel, mely esetben nem zárkózik el uj ipartörvény alkotásától.

Nem lesz sorozás. A hivatalos lap a napokban megjelent száma *Hazai* Samu honvédelemügyi miniszter körrendeletét közli az összes megyei és városi törvényhatóságokhoz. A rendelet arra való hivatkozással, hogy országgyülésileg megajánlott ujonczjutalék hijján a fősorozást márcziusban és áprilisban megtartani nem lehet, megállapitja, helyesebben kor látozza a sorozó-bizottság föladatát és hatáskörét.

A hadkiegészitési kerületi parancsnokságok székhelyein rendszerint, valamint az ezeken kivül eső helyeken szervezett állandó sorozó-bizottságok — mondja a rendelet — a védőtörvényi utasitásban meghatározott, esetleg attól eltérőleg megállapitott napokon, — márczius és április hónapokban — egybegyüljenek ugyan, de müködési körük általában és akként korlátoztassék, hogy az emlitett bizottságok müködése csakis a gyámolitásra szorult férfirokonok

keresetképességének megállapitására, továbbá a magyar szent korona orszagaiban tartózkodó és megkeresés utján itten utóállitandó osztrák honosságu állitáskötelesek megvizsgálására szoritkozzék. Magyar honosságu állitáskötelesek ellenben mindaddig, mig az 1910. évi ujonczjutalékok az országgyülés által meg nem ajánltatnak, az állandó sorozó-bizottságok elé nem vezetendők, továbbá az Ausztriában tartózkodó és ottan való állittatásukat kérő magyar honosságu állitáskötelesknek Ausztriában leendő állittatása iránt mindaddig, mig az 1910. évi ujonczjutalékok az orszaggyülés által meg nem szavaztatnak, illetőleg az eziránt kibocsátandó további rendeletemig, az osztrák hatóságokhoz megkeresések nem intézendők. Ezuttal a f. 1910. évre szervezett vegyes felülvizsgáló-bizottságok működését is akként szabályozom, illetőleg korlátozom, hogy eme bizottságok elé, az ujonczjutalékok megszavazásáig csak a már besorozott és tényleg szolgáló katonak és honvédek, továbbá a keresetképességük tekintetéből felülvizsgálandó férfirokonok vezettessenek és általuk csak ilyenek vizsgáltassanak felül, a még be nem sorozott állitáskötelesek azonban felülvizsgáló-bizottság elé egyálta lában ne vezettessenek.

x **Női divat szövetek,** mosó ruha-kelmék, mélyen leszállitott áron kaphatók Szentkovits János Utódánál. O'csó maradékok!

x **Royal mozi.** Az uj idők szele e végváros kát is megérinti minden téren. A villamosság korszakában immár megérkezett az állandó mozi is, melyben eleddig a közönségnek csak átmenetileg volt része. Két helybeli vállalkozó fiatal ember létesitette az állandó mozi intézményt, mely immár egy-két hét óta a Budapest-szálló szinháztermében változatos müsorral hetenként 3 szor tart előadásokat. A képek a kezdet nehézségeivel megküzdöttek, s most szép, rezgésmentes vetitésben gyönyörködtetik a nézőt. Az előadások délután 5 órától 11-ig tartanak s igy be menni bármikor lehet. A belépti dijak is jutányosak.

Állati betegség. Sertésvész szorványosan fellépett Székelylengyelfalva község sertés állományában.

A **bécsi általános közkórházak V. belgyógyászati osztályán** végzett kisérletek alapján meg lett állapitva, hogy „a **Ferencz József**-keserüviz oldó és hashajtó hatása kisebb adagokra következik be, mint minden más keserüviznél. A természetes „Ferencz József“ keserüvizet a betegek szivesen veszik be és folytonos használat mellett is jól türik“. Ezen elsőrangu orvosi bizonylatból mindenki megértheti, hogy önönmaga érdekében jár el, ha bevásárlásánál csak a valódi „Ferencz József“-keserüvizet fogadja el.

Bikakiállitás Székelykereszturon.

Székelyudvarhely, márcz. 2.

A székelykereszturi országos jellegü bikakiállitás és vásár, a közel 30 éves gyakorlathoz hiven, február 28-án tartatott meg. A kiállitás és dijazás kiterjedt a borjas tehenek és üszőkre is. Gyönyörü tavaszi idő kedvezett a népes sokadalomnak. A közönség körében, a szokásosnál nagyobb érdeklődést keltett a mostani kiállitás, a mennyiben városkánk „nagy képviselő járás“ szinhelye volt. Tehát nemcsak az évtizedek óta ismert neves tenyésztők adtak egymásnak ujból találkozást, hanem alkalmat keres tek a gazdaközönséggel való érintkezésre, találkozásra olyan férfiak is, akik a kereszturi kerület mandátumáért indulnak választási harczba

Az „idegenek“ közül, a legnagyobb érdeklődés az „öreg Ugron Gábor“-t kisérte, látszott a székely atyafiak arczán, milyen büszkén tartják most is magukénak, a soraikból kiemelkedett és szédületes politikai pályát megfutott „délczeg Rabonbánt“. Nagy szimpátia vette körül fiát, a pár napig körünkben időzött „kicsi Ugron Gábort“ is, aki kedves modorával és Marostordából ide szivárgott főispáni jóhirnevével, hallomásunk szerint, tiszteletet és bizalmat keltett, a 48-as pártállásu polgárság körében.

Vármegyénk vezéremberei közül itt láttuk: Ugron Ákos főispánt, Dr. Sebesi János alispánt, Gyárfás Endre, Ugron Zoltán, Sperker Ferencz földbirtokosokat, Dr. Gyarmathy Dezső orszgyül. képviselőt és az idegenek közül: Lészai Ferencz kolozsmegyei és Barczai Gyula tiszaburai nagybirtokosokat.

Szerény véleményünk szerint, az idei kiállitáson bemutatott anyag, ha nem is jobb, de olyan minőségü most is volt, mint az előző pár év produktuma. Hogy szembetünő haladás nem volt konstatálható, ez nem a tenyésztők rovására, hanem a mult év gyarló takarmány termésének terhére irandó.

Magyar bikák iránt nagy volt a kereslet; több olyan videkről voltak itt vevők, a hol eddig nyugati szines marhát tartottak. Általában, nap-nap után tapasztaljuk, hogy az erdélyrészi szarvasmarha tenyészirány fordulat előtt áll, a tarka marha tenyésztés a legtöbb vidéken csődbe került, mert nem találja meg tenyészfeltételeit s mert sok a panasz ellenük és igy az ősi magyar marha, pár év leforgása alatt, ujból vissza hóditja azon területeket, melyeket a tarka szomszéd, tőle elharácsolt.

Alkalmunk volt tárgyalni alföldi uradalmak gazdasági hivatalnokaival, akik keservesen panaszkodtak, hogy a tél folyamán, az erdélyi részekben, több vásáron megfordultak és oly kevés a magyar ökör, hogy a szükségletnek még a fele részét sem tudják fedezni. Ökörhiányra engednek következtetni a magas árak is, legutóbbi vásárunkon, az 5—7 éves, formás testü és jóltáplált ökör párját 900—1100 koronával fizették.

Óva intjük tehát székely testvéreinket, ne vesztegessék el tehén és üsző állományukat, tartsanak mentől több és mentől jobb erdélyi fajta magyar marhát, mert ez a gazdasági ág van hivatva arra, hogy mostoha viszonyok között gazdálkodó népünknek állandó és biztos jövedelmet teremtsen.

Az idei kiállitáson 150 bika (kistenyésztő 86, nagytenyésztő 52 és községi 12 dr.), továbbá 48 drb. borjas tehén és 38 drb. két és három éves magyar fajta üsző vett részt. A tarkamarhák csoportját 11 drb. borjas tehén képviselte.

Ugron Zoltán és Bárczai Gyula 10—10 bikát, Sperker Ferencz pedig 3 bikát hozott kiállitásunkra. Élénk feltünést keltett Br. Kemény József távolmaradása, az ő tenyészetének produktumai, csak másod kézből, élelmes marhakupecz utján, kerültek Kereszturra Szerencsét próbáltak Kolozsváron is. A vasuti rongálás s a hely és takarmány változás hátrányos hatása, szembetünő nyomot hagyott, a különben igen becses anyagon. Fentartjuk magunknak a jogot, hogy külön czikk keretében tárjuk nyilvánosság és a legilletékesebb tényezők elé, azon tovább már nem türhető okokat és eljárásokat, melyek a 30 éves fényes multtal biró tenyészet tulajdonosát, kiállitásunkról elidegenitették.

Kiállitásunk pálmája, az idén is, a szentdemeteri tenyészetnek jutott. Dedrád község által 2000 koronáért megvásárolt 23 hónapos „Csákó“ nevü bika nyerte el az első dijat. Csak ismétlésekbe bocsátkoznánk, ha a tenyészet minőségének és érdemének méltatását tárgyalnók; csupán csak azon általános véleménynek adunk kifejezést, hogy a szentdemeteri európai hirü tenyészet ezidei példányain is meglátszik a Sperker Ferencz mesteri keze, szinte utolérhetetlen művészete és páratlan szakértelme.

Sperker, az idénre, 9 bikát nevelt eladásra; ebből 8 drbot adott el és pedig: 7 drbot egyenként 2000 koronáért és 1 drbot Szélkutközségnek 1600 korért. Örvendetes jelenség, hogy most már nemcsak az uradalmak fizetnek 2000 koronás árakat, hanem egyes értelmes és haladni vágyó községek is. Az idei 2000 koronás vásárlók között szerepel Bátos és Dedrád község és Kolozsvár városa. A meg eladatlan 9-ik bika, a Gróf Eltz féle vukovári uradalom (Horvátország) részére van lefoglalva.

A 2-ik dijat, az idén is, a fiatfalvi tenyészet kapta. Az Ugron Zoltán tenyészetéből kikerült és 1500 korért eladott „Káplár“, s a „Pongrácz“ nevü 1200 korval értékesült hatalmas termetü, erős csontozatu és arányos testalakulásu bika, ugy szinten, a kedvelt tenyészet edzett szervezetü, többi példányai is, arra engednek következtetni, hogy a fiatfalvi tenyészet, széleskörü tapasztalattal, nagy körültekintéssel s az okszerü állattenyésztési elvek szemelőtt tartásával kezeltetik. Ismerve Ugron Zoltán humánus gondolkodását és alantosaival szemben tanusitott becsületes bánásmodját, nem fogja rossz néven venni, ha országszerte ismert állattenyésztési sikereiből, részt juttatok, egykori kedvelt tanitványomnak, Nagy Lajos gazdatisztnek is, aki egy évtizedet meghaladó buzgó szolgálata alatt, tapasztalatom szerint, érdemeket szerzett kenyéradója dicséretére s a mi elismerésünkre és gratulácziónkra.

A nagytenyésztők 3-ik diját, Bárczai Gyula bikái nyerték el. „A kanyargó Tisza“ partjáról ide került erdélyi jellegü apaállatokat, az idén is, 800 és 1000 koronás árakon vásárolták meg a községek.

Gróf Somsich Tivadar ezüst érmet, Ravasz Miklós homoródszentpáli birtokos pedig dicsérő oklevelet kapott sikerült bikájáért.

A kistenyésztők közül: Szőke Károly 2 éves bikája 100 kor., Benkő Mihályé 80 kor., Kovács Károlyé 60 kor., Barszán Sándoré 50 kor., Kerestély Mártoné 30 kor., Bartha Mózesé 20 kor., s a Pitó Lajos 2 éves bikája pedig bronz érmet kapott. A kistenyésztők bikái 700 és 1000 koronás árban értékesültek. Eltekintve ezen bikák végtagjain észrevehető járatlanságtól, testforma, fajtajelleg, csontozat és termettség dolgában, dicséretet szereztek gazdájoknak.

A községi hágó bikák közül: Nagygalambfalva óriástermetü, 5 éves, remek apaállatát minősitettük első dijra. Betfalva község bikaja 2-ik dijat, Ujszékelyé 3-ik dijat, a jánosfalvi községi bika pedig 3-ik dijat nyert.

A borjas tehenek csoportjában: Györffi Mózes darvas szőrü, 5 éves, 600 kor. értékü sajat nevelésü, igen jó alakulatu és csontozatu tehene nyerte el a 100 kor. első dijat, Mester Lajosé 3-ik, Veres Mózesé 4 ik, Murvai Samué 5-ik, Szakács Dénesé 6-ik, Kovács Eleké 7-ik dijat, s a Szőke Károly borjas tehene pedig bronz érmet kapott.

A 3 éves üszők csoportjában: Péterfi Mózes üszője 80 kor., Marosi Imréé 60 kor., Márton Dénesé 50 kor., Beke Alberté 40 kor, s a Kibédi Mihály 3 éves üszője pedig 20 kor. jutalmat kapott.

A 2 éves üszők csoportjában: Kálmán Lajosé 50 kor., Fekete Pálé 40 kor., Kovács Károlyé 20 kor., s a Firtos Gergely üszője 15 koronát nyert.

A kiállitott és tenyésztésre alkalmasnak minősitett apaállatok nagyrésze gazdát cserélt. A szorgalmas tenyésztők sok szép bankót raktak zsebre, adja Isten, hogy gazdaságuk üzemében, nyoma és eredménye legyen a tenyészállatok után befolyt jövedelemnek.

A sikerült kiállitást nagyszabásu bankett fejezte be, a „Korona“ vendéglőben, mintegy 120 kis és nagy tenyésztő és több agrár barát részvételével. Az első felköszöntőt vármegyénk közkedvelt alispánja, *Dr. Sebesi* János mondotta. Hatásos felköszöntőjében a vármegyei gazdasági egyesület multját és érdemeit méltatva, az egyesület buzgó tevékenységü elnökére, Ugron Ákos főispánra üritett poharat. *Ugron* Ákos g. egyesületi elnök — főispán, kiterjeszkedvén az erdélyi magyar fajta marha tenyésztésének nemzetgazdasági fontosságára, megemlékezett azon jótékony hatásról és anyagi segitségről, a melylyel az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ és az „Erdélyi Gazdasági Egyesület“, a kereszturi kiállitást évtizedek óta támogatja. Különösen kiemelte az „Omge“ á dásos közgazdasági tevékenységét s az egész ország gazdaközönsége előtt elismert óriási szerepkörét; megemlékezett a „Köztelek“-ről, a mely ma az egész kontinens legelsőrangu szaklapja s a magyar gazda legjobb tanácsadója, nagy figyelemmel hallgatott beszédében felhivta a gazdák figyelmét az egyesülés előnyére, az „Omge“-be való belépésre s a „Köztelek“ olvasására, támogatására. Élteti az egyesületet. — *Dr. Gyarmathy* Dezső orsz. képviselő a vármegye népszerü és tevékeny alispánjára üritett poharat, akit fiatalsága mellett még az a szerencse is ért, hogy a vármegye legszebb asszonyát mondhatja feleségének. *Ugron* Zoltán az állattenyésztési felügyelők jelen levő tagjait köszöntötte.

Ferencz József, égei kisgazda, a vármegye élére távozó főispán érdemeiről és népszerüségéről elmélkedett és beszédét azon igérettel fejezte be, hogy Ugron Ákost a vármegye népének őszinte szeretete és ragaszkodása fogja kisérni a közéletben is. — *Hlatki* Miklós, a gazds. egylet titkára, a kereszturi kiállitások egyik leghübb látogatójára, az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ érdemes elnökére, Lészai Ferencz kolozsmegyei nagybirtokosra emelt poharat.

E sorok irója mezőgazdasági hátramaradottságunkról, az átlagtermések gyengeségéről s a magyar gazda teendőiről beszélt: szembeállitván gazdasági helyzetünket a külföld óriási eredményeivel — fölényével. Mivel a magyar föld modern kiaknázását elsősorban az állattenyésztés fellendítésével lehet elérni, elteti azokat a bikakiállitókat, akik évek sora óta, a hazai állattenyésztés szinvonalának emelésén munkálkodnak. *Sperker* Ferencz, megköszönve a bikatenyésztők iránt tanusitott figyelmet, igen okos felszólalásában arra int, hogy a mai nehéz megélhetési viszonyok között csak ugy boldogulhatunk, ha dolgozunk és ha minden ember hiven megteszi a kötelességét!

A hivatalos pohárköszöntőknek már régen vége volt, szinte azt lehetett hinni, hogy nem lesz több felszólalás; egyszer csak elkiáltja valaki magát, „halljuk Ugron Gábort“ és utána száz torok ismétli a közbe kiáltó ohaját. *A vén* Rabonbán meg volt lepetve, ugy látszik nem gondolt arra, hogy neki ma beszélni kell, sokáig kérette magát és csak akkor emelkedett szólásra, midőn már nem lehetett a tomboló és folyton halljukozó lelkes társaság általános ohaja elől kitérni. *Minden* szem Reá irányult és minden fül csak Őt figyelte, midőn a vén Hargita hatalmas szülötte beszélni kezdett „a székely atyafiak gazdasági ünnepéről“. És beszélt szépen, gyönyörüen és olyan szónoki varázszsal, melyhez hasonló a földön kevés embernek adatott Az egész hallgatóságot magával ragadó büvös szónoklatában került minden politikát. Az izzó Páris légkörében felnőtt vezér politikus, székely szivének teljes melegével tárta fel a székelység életrevalóságát és erényeit. Fejtegette azon nemzet és állam fentartó fontos hivatást, mely az ország ezen sarkában, az idegen áramlat közé beékelődött székelységre vár. Lelkére köti a székely testvéreknek, hogy tartsanak erősen össze és soha se feledkezzenek el a haza iránti kötelességekről!

A lélekemelő nagy szónoklat varázshatása alatt olyan érzés vett rajtunk erőt, melyet megilletődésnek szoktunk nevezni, s a mely érzés felemeli az embert a sárral, porral fedett földről a tiszta régiókba, az eszmék magasságába!

Hogyha a banketten összesereglett székely gazdák megfogadják és követik azon tanácsokat, melyeket Sperkertől, Európa egyik leghiresebb állattenyésztőjétől és Ugron Gábortól, a világ egyik legnagyobb politikai szónokától hallottak, akkor az idei kereszturi kiállitás, eredményében és hatásában, áldásos nyomokat fog maga után hagyni a társadalmi és közgazdasági élet minden vonalán!

Erre pedig nagy szükségünk van!

Czirmes Bálint.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

NYILTTÉR.

Mindenkinek tudomására adom, hogy kiskoru fiam, Bartalus Izsák, joghallgató, most huszár önkéntes, semmiféle tartozását nem fizetem ki, tartozásaiért fizetési kötelezettséget nem vállalok, és mindenkit saját jól felfogott érdekében óva intek a kiskoru fiamnak, Bartalus Izsáknak való hitelezéstől.

Magyarzsákod, 1910. évi márczius hó 2-án.

Bartalus Izsák.

Kitünő minőségü és legmagasabb szilárdságu PORTLANDCEMENTET ajánl olcsó áron a

PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR czégnél.

Szám 58—1910. tlkvi.

Arverési hirdetmény.

Dr. Papp Ferencz ügyvéd által képviselt Dobai József és Fenyédi Ignácz székelyudvarhelyi lakós végrehajtatóknak ifj. Demeter Mihály oklándi lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 179 kor. 50 fillér perköltség tőkekövetelés 40 kor. 14 fillér végrehajtási már megállapitott ezuttali 20 K 30 fillér és a még felmerülendő költségek nem különben az 1881. LX. t.-czikk 166. 167. § a értelmében ezennel csatlakozottnak kimondott Bekő Mihály javára azonban csupán az alább felsorolandó ingatlanobból A + 20. 21. 23. 25. sorszámu ingatlanokra 20 K tőke is 13 K 20 f. költség kielégitése végett az 1881. évi LX. t. cz. 144, §-a alapján és a 146. § értelmében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, oklándi kir. járásbiróság területén levő, Okláud községben fekvő, az oklándi 584. sz. tljkben A + 1—17. 19—25 sorsz ingatlanokra és pedig A + 1064. hrsz. kaszálóra 26 K 1121. hrsz. szántóra 26 K. 591. 592 hrsz szántóra 116 K. 1030/1. hrsz. szántóra 19 K. 1062. hrsz. kaszálóra 26 K 1093., 1094., 1095. 1096. 1173. hrsz kaszálóra 22 K. 1975/2. hrsz. szántóra 9 K. 2426. hrsz. kaszálóra 30 K. 3325/2. 3326/2. hrsz. szántó s legelőre 5 K. 4341. 4342. hrsz kaszálóra 31 K. 4955/3 hrsz. szántóra 44 K. 4986. hrsz. szántóra 55 K. 1823/2 hrsz. szántóra 7 K. 3146. hrsz. szántóra 5 K. 3325/1. 3326/1. hrsz. szántóra és legelőre 5 K. 1347/1. hrsz. kaszálóra 2 K. 1377/2 hrsz. kaszálóra 2 K. 3974. hrsz. szántóra 45 K 99. hrsz. házosztály alá eső házra 320 K. 102/1. 103/1. hrsz udvar és kertre 7 K. 204/2. 205. hrsz házosztályadó alá eső ház, udvar s kertre 329 K. A + 1663. 1664. hrsz. szántó és kaszálóra 59 K. A 39/1. hrsz szántóra 3 K. 4001. hrsz. kaszálora 40 K kikiáltási árban a C. 4. 5. és 7. alatt id. Demeter Mihály és neje Elekes Judith javára bekebelezett élethosszsziglani haszonélvezeti jog fentartásával elrendeltetik.

Ezen árverés megtartására haáridőül 1910. évi **márczius 23-ik** napjának d. e. 9 órája a kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság helyiségébe tüzetik ki.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 20% át készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t. cz. 42. § ban jelzett árfolyammal számitott óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság.
Oklándon, 1910. évi január hó 5-én.

Dr. Földes, kir. albiró.

Fogorvos Perl József
American Dentist legközelebb Udvarhelyre érkezik,
és a napokban megkezdi fogorvosi rendelését

Motorok! Gazdák! Gőzgépek!
Ha elsőrendü gépet akarnak venni, kérjenek árjegyzéket az Európaszerte hirneves magánjáró és vontatható benzinlokomobilok, magánjáró és vontatható gőzlokomobilokról.
Teljes cséplőkészletek.

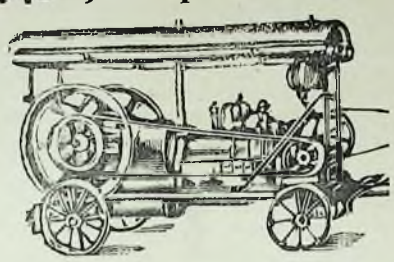

Benzinmotoros kötöző, faaprító gépek vontatásra és magánjáró szerkezettel.
Stabil benzinmotorok. Szivógáztelepek.
Kellner és Schanzer
Budapest, V., Aulich-utcza 2. sz.
Sürgönyczim: „Világosság" Budapest.

A legtartalmasabb legelőkelőbb legjobb napilap
„AZ UJSÁG"
Budapesten.
Egy évre . 28·— K.
Fél évre . . 14·— „
Negyedévre . 7·— „
Egy hónapra 2·40 „
Egyes szám ára 10 f.
Vasárnapi szám 20 f.

A készlet gyorsabb eladhatása miatt
Gaspari Frigyes és Társai
MEDGYES, Nagyküküllőm.
Faiskolái
leszállitott áron ajáulják összes faiskolai czikkeiket, u. m.: Magoncz, kőmagu és csontárgyümölcsfákat. pöszméte és ribiszke cserjéket, málnákat, földiepret, diszcserjéket, gyümölcsfa vadonczokat, sövénynek valót, tülevelü fákat, rózsákat stb. Árengedmény 10%, törpe gyümölcsfáknál 30%. tülevelü (fenyő) fáknál 50%. Árjegyzék kivánatra ingyen.

Ealdó V. Kiadó
az Árpád-u. 18. sz. ház.
Értekezhetni Nagy Samu ügyvéd és Barabás András árvasz. eln urakkal

CZELL FRIGYES és FIAI
bortermelők és bornagykereskedők
Medgyes.
Legjobb beszerzési forrás természtadta valódi erdélyi hegyi borokban.
Hordókban és palaczkokban.
Kitünő saját termésü vörös borok.

forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet I-rendü fajtiszta anyagra
Gyümölcsfacsemeték
Sétányfák, Diszcserjék, Tülevelüek, Keritésnövények
Szőlőoltványok.
(I. sima aru) európai és amerikai sima és gyökeres vesszők. Oktató diszárjegyzék ingyen
FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

Aljszétküldés!

Pontosan az ábráknak megfelelően, a rendelő mértéke szerint készült, pompás szabásu aljakat ajánlunk
5, 8, és 12 kor.-ért.
Kérjen szövetmintákat és mértékvételi utas.
Bármely divatlapból kivágott és nekünk beküldött ábra alapján küldünk szövetminták kapcsán árajánlatot
Lőwy Ernő és Társa
nőiruhavállalata PÉCSETT.
a Dunántul legnagyobb nöiruhakészitő üzeme

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!
Magyar ásványviz forgalmi és kiviteli részvénytársaság Budapest, V., Báthory-utcza 5. szám.
Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalmba.
Borszéki Boldizsár, idült gyomorbaj ellen . *Borszéki Fókut*, kószvény ellen . . . . . *Borszéki Kossuth*, vérszegénység ellen . . . *Bodoki Matild*, alkáli savanyuviz . . . . *Baross*, vesebaj ellen . . . . . .
Borhegyi, hugyhajtó . . . . . *Boholti*, üditő viz . . . . . *Előpataki*, sárgaság ellen . . . . . *Felsőrákosi Mária*, légcsőhurut ellen . . . *Hargitaligeti*, üditő ital . . . . . .
Horgász, étvágygerjesztő . . . . . *Kászonfőkut* (Saluteris) jód és litheum tartalmu *Répáti*, égvényes ásványviz . . . . . *Székely-Selters*, idült gyomorbajok ellen . *Sztojkai*, czukorbetegség ellen . . . . .
Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a természetes ásványviz gyógyhatása és kellemes ize össze nem hasonlitható a mesterséges ásványvizekkel
Magyar ásványvizekkel a külföld majdnem összes vizei pótolhatók.
Kapható mindenütt!